

## Sak 5/23 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport LVII til KHMs styre 31. mars 2023

I perioden fra styremøtet 3. februar 2023 til 20. mars 2023 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Byggeprosjekt, Brukerutstyr (BUT) og Safeguarding of objects (SGO)
- Aktiviteter i Utstillingsprosjektets delprosjekter

### I. Byggeprosjektet, Brukerutstyr (BUT) og Safeguarding of objects (SGO)

#### Byggeprosjekt – status, brukerinvolvering og kostnadsutvikling

Grunnarbeider har startet opp på byggetomten på Bygdøy. Den 14. februar ble den offisielle byggestarten markert av statsråd Ola Borten Moe.

På bakgrunn av Stortingets vedtak 14. desember, om å videreføre prosjektet innenfor revidert kostnadsramme, arbeider Kunnskapsdepartementet (KD) nå med utformingen av et nytt oppdragsbrev. UiO/KHM og Statsbygg (SB) har fått anledning til å kommentere på effektmål og måleindikatorer. UiO har i brev 25. januar foreslått justeringer på måleindikatorerne som gjør det mulig å oppnå effektmålene også innenfor det nedskalerte prosjektet, VTM2.

SB og UiO har utarbeidet en plan for håndtering av opsjoner (tilbakeføring av de kutt som er gjort våren/sommeren 2022) og som er nødvendige for å oppnå ambisjonene i det opprinnelige prosjektet. UiO har bedt om budsjettpriser på en rekke opsjoner for å se på muligheten for ekstern finansiering. De anslag som UiO så langt har mottatt antyder kostnader som er mer enn dobbelt så store som innsparingene ved å kutte. UiO/KHM har stilt prosjektet spørsmål ved om dette er riktig bruk av offentlige midler og om man kan forsvare kuttene samfunnsøkonomisk.

SB startet opp brukergjennomganger med UiOs brukergrupper av løsninger og utstyr i VTM2 i januar. Det er forventet at dette arbeid fortsetter utover våren.

Arbeidet med en helhetlig ROS-analyse pågår med bistand fra ekstern rådgiver under ledelse av SBs prosjektledelse. Det har vært gjennomført en møteserie for å identifisere og kvalitetssikre de ROS-analyser som er gjennomført, samt å avdekke hvilke analyser det er forventet at det er behov for fremover. Det er også gjennomført ROS-analyser for kuttene som ble gjort ifm nedskalering til VTM2. Det forventes oppsummering av disse resultatene.

Saken rundt finansiering og fremdrift i byggeprosjektet følges tett av museumsledelsen, UiO-ledelsen og VTMs prosjektledelse hos både KHM og Eiendomsavdelingen.

#### Brukerutstyrprosjekt (BUT)

I brukerutstyrprosjektet (BUT) pågår det arbeid for å avklare løsninger for teknisk infrastruktur i byggeprosjektet, samt videre spesifisering av utstyr. Det arbeides tett sammen med Utstillingsprosjektet



med avklaringer på monterer, AV/IKT-utstyr, belysning og wayfinding. Monteranskaffelsen er avsluttet og SB har nå inngått kontrakt med Italienske Goppion for detaljering, produksjon og installasjon av monterer. Dette er den største enkeltkontrakten i BUT med en kontraktsverdi på ca 90 mill. kr. Det planlegges for utlysning av konkurranse på konsept og design av wayfinding i mars.

## Safeguarding of objects (SGO)

Prosjektet omfatter relokalisering av de gjenstander som kan flyttes til Økern, sikring av alle gjenstander som blir på VSH under bygging, digital dokumentasjon av gjenstander, flytting av skip, sleder og vogn inn i nytt bygg, samt etablering av nye støttesystemer. Prosjektet er delt i to, men KHM har det overordnede ansvaret for samlingens sikkerhet i begge prosjektdelene. Statsbygg har gjennomføringsansvar for sikring av skip, sleder og vogn (SGO-SB), mens KHM har gjennomføringsansvar for resterende gjenstander på Bygdøy (SGO-KHM).

SGO-SB: Fase 1 i delprosjektet ble ferdigstilt i februar. De tre sledene fra Osebergfunnet er flyttet til klimatisert rom og er vibrasjonssikret. Tune-, Gokstad- og Osebergskipet er lastomlagret og vibrasjonsskjermet. KHM bidrar med planlegging og prosjektering av videre framdrift i SGO, flytting inn i nytt bygg og nye støttesystemer. Delprosjektet har meldt inn at tidligere angitte 10mnd til flytting av skip og sleder (fase 2) ikke er tilstrekkelig. SGO-SB arbeider nå med å revidere planer, og en fremdriftsplan for fase 2 er forventet ferdig i juni 2023.

SGO-KHM: Delprosjektet relokalisering av fjerdefløy er avsluttet. Arbeidet med å revidere og dokumentere fortsetter i magasin på Økern.

## **II. Arbeid i Utstillingsprosjektets (UP) delprosjekter**

Det er nå inngått kontrakter med de viktigste hovedleverandørene for realisering av utstillinger og publikumsopplevelser; 1/ Permanente utstillinger (KHM) - Ralph Appelbaum Associates og Tamschick Media+ Space, 2/ Monterer (SB/BUT) - Goppion S.p.A og 3/ Formidlingstilbud for barn og unge «Den store vikingreisen» (KHM) – Kiss the Frog. Disse leverandørene deltar (sammen med sine respektive underleverandører) gjennom hele prosjektperioden og helt frem til åpning av nytt museum. Det legges nå planer for samarbeid mellom leverandører. UP arbeider også med strukturering av gjenstandsdata i en designdatabase (dette skal senere videreutvikles til museets innholdsadministrasjonssystem), konserveringsklargjøring, foto og 3D-skanning av gjenstander.

Kari Ytterhus er ansatt (oppstart 1. mai) som prosjektkoordinator for «Den store vikingreisen» og andre utstillingstilbud. Sara Heil Jensen - Delprosjektleder for formidling, aktiviteter og sideprogram – har sagt opp sin stilling i KHM. UP planlegger ny organisering på delprosjekter fra sommeren 2023.

Det er utarbeidet en overordnet plan for hvordan UiO kan arbeide for å finne ekstern finansiering. UiO har gjennomgått liste over kutt i byggeprosjektet som skal kunne tas tilbake som opsjoner og prioritert de publikumsrettede funksjonene i fire grupper.

- 1) Skole- og undervisningsområder (opplevelsesrom – kutt #102, skoleområde i eksisterende bygg - juniorforskerverksted/seminarrom/matpakkerom/garderobe, samt kino – kutt #145)
- 2) Særutstillingsområde (kutt #35)
- 3) Auditorium (i eksisterende bygg)
- 4) Aktivitets- og serveringsområde (indre gårdsrom – kutt #151)

Planen er å utvikle prospekter for disse fire opsjonspakkene som brukes for å få finansiert bygging av lokaler, innredning og utstyr. Det er foreslått, i tråd med signaler fra universitetsledelsen, at KHM tar ansvar for arbeidet med å finne sponsor/giver til 1) Skole- og undervisningsområder og at rektoratet, i samarbeid med KHM, arbeider med å finne sponsor/giver til 2) Sær-utstillingsområde, 3) Auditorium og 4) Aktivitets- og serveringsområde (indre gårdsrom).

Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedaktivitetene i Utstillingsprosjektets delprosjekter.

### Utstillinger

Dette delprosjekt arbeider med de permanente utstillingene, særutstillinger og et spesielt tilbud for barn og unge – «Den store vikingreisen». Arbeidet er per nå organisert i ti arbeidsgrupper.

1. Faginnhold / publikasjoner: Arbeider med videreutvikling av synopsis, utvikling av forskningsoversikter og utarbeidelse for plan for utgivelse av faglige publikasjoner. Det arbeides med å ferdigstille totalt ca. 60 forskningsoversikter gjennom våren 2023. Arbeidet skjer i tett samarbeid mellom prosjektet og andre fagressurser hos KHM og UiO i øvrig, samt i tett samarbeid med prosjektets internasjonale referansegruppe på faglig innhold.
2. Gjenstandsutvalg: Utarbeider gjenstandslistene og har startet opp prosess med klargjøring av gjenstander. Prosess med digital dokumentasjon (foto og 3D-skanning) og konserveringsklargjøring vil pågå gjennom hele gjennomføringsfasen.
3. Den store vikingreisen: Oppstart av design, detaljering, produksjon og installasjon er planlagt til april/mai 2023.
4. Teknisk rammeverk: Denne arbeidsgruppen samarbeider med USIT, og arbeider med det teknologiske rammeverket for utstillingene. Hovedfokus pt er å beskrive strukturen på databaser som skal brukes som basis for VTMs content management system (CMS) og samhandling med museets eksisterende databaser.
5. Designdatabase: Arbeidsgruppen utvikler en database med de dataene som skal brukes i detaljert design sammen med utstillingsdesignerne i Ralph Appelbaum Associates. Data blir overført til database knyttet til VTMs CMS etter detaljeringsfasen.
6. Innholdskoordinerer: Arbeidsgruppe som koordinerer innhold opp mot leverandør av permanente utstillinger. Fokus på koordinering av gjenstandslistene, fortellinger og definisjon av teksthierarkier.
7. Brukerinvolvering bygg/BUT: se om bygg og brukerutstyr under kap. 1.
8. CT-skanner: Finansiering er uavklart (23,5 mill. kr. inkl. mva.).
9. Monteranskaffelse: Deltagelse i BUT-prosjektet og forhandlinger med monterleverandører. Se om bygg og brukerutstyr under kap. 1. Denne arbeidsgruppen avvikles.
10. Koordinering og oppfølging av konseptuell design for permanente utstillinger: Designteamet hos hovedleverandør Ralph Appelbaum og Tamschick Media+Space jobber tett sammen med delprosjekt

utstilling. Fasen med konseptuell design ferdigstilles i mars 2023. Planen er å gjøre evt justeringer og godkjenne leveransen i løpet av april.

## Formidling, aktiviteter og sideprogram

Det er utviklet et dokument med strategi og konsept for personbåren formidling. Dette dokumentet vil sammen med beskrivelser fra planleggingsfasen fungere som plattform for videre utvikling av formidlingstiltak, aktiviteter og sideprogram. Delprosjektleder vil avslutte sin ansettelse hos KHM i løpet av mai. UP lager planer for hvordan leveranser under delprosjektet vil håndteres videre. Delprosjektet har planlagt at i gjennomføringsfasen i hovedsak arbeide med:

- Formidling i foajé, museumspark og indre gårdsrom
- Formidling i laboratorier, skanning og eksperimentområde
- Formidling i auditoriet
- Digitale besøks guider
- Formidlingsløsninger på nett
- Skoleprogram
- Aktiviteter og faglige arrangementer
- Formidling på fysiske arenaer utenfor museet og i samarbeid med partnere

## Kommunikasjon og kommersielle tilbud

Delprosjektet samarbeider med Filmkonsulentene AS med produksjon av promofilm for publikumsopplevelsene i VTM. Ferdigstilling er utsatt for å ha mulighet for å få med noen av de visualiseringene som utvikles i delprosjekt utstilling. Det er utviklet en konseptuell plattform for VTMs digitale kunnskapsunivers, som nå vil videreutvikles til et konsept sammen med deltagere også fra andre delprosjekter. Det er utviklet en del kommunikasjonsmateriale; animasjon som forklarer arbeidet med sikring og flytting av skip, og en film som beskriver sikringsarbeidet med skipene. Det pågår løpende arbeid med kommunikasjon og informasjon om prosjektet. Delprosjektet skal i gjennomføringsfasen i overordnet arbeide med:

- Kommunikasjon og informasjon (internt og eksternt)
- Markedsføring
- Arrangementer og kommersielle satsninger
- Billettsalg
- Butikk / produktutvikling
- Kafé & Restaurant

## Forskningscenter og laboratorier

Delprosjektet arbeider med en rapport for arbeidet med Laboratorier og CT-skannerrom med oversikt over ønsket og nødvendig aktivitet i arealene – ferdigstilles våren 2023. Prosjektbeskrivelse for delprosjektets gjennomføringsfase utvikles første halvår 2023 og bygger på avklaring rundt samarbeid og grenseflater mot FP S2030 Faglig program for vikingtidforskning ved KHM (årsplantiltak 3.2) som operasjonaliseres i samme periode, samt resten av utstillingsprosjektet.

## Etablering av driftsorganisasjon

Arbeidet med overordnet driftsmodell fra UiO/EA er forsinket. Det skal gjennomføres en rekke workshops med KHM i løpet av våren 2023 som så skal oppsummeres i en rapport. UP starter nå opp eget arbeid med å

planlegge driften parallelt med at de overordnede rammene legges. KHM ser nå på muligheten for å ansette en ressurs som kan lede arbeidet i dette delprosjekt. Delprosjektet skal i gjennomføringsfasen overordnet arbeide med:

- Driftskonsept for utstillinger, formidling, og arrangementsvirksomhet
- Driftskonsept for serveringsvirksomhet
- Driftskonsept for butikkvirksomhet
- Forretningsmodell for B2B kunder
- Prisstrategi for entré/billetter
- Utarbeidelse av bemanningsplan og etablering av driftsorganisasjon
- Utrede og avklare behov for finansiering av driften
- Formalisering av samarbeid med partnere og leverandører, herunder driftsavtaler, kommersielle partnere og andre samarbeids- og eventuelle leieavtaler.

### III. VTM-prosjektets møter/reiser januar 2023 – mars 2023.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- To (2) møter i *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).
- To (2) møter i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet).
- To (2) møter i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*.
- Et (1) møte i *KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet*.

Det er løpende virksomhet i KHMs egen prosjektorganisasjon; koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.